

Detaljregulering kirkestue og kirke – arkeologisk rapport

Gnr. 16 Bnr. 13, Kvitsøy kommune
Rapport nr. 33, 2025

Generell informasjon

Navn på sak	Detaljregulering, kirkestue og kirke		
Saksnummer	2025/24598	Registreringsår	2025
Saksbehandler	Linda Julshamn		
Tiltakshaver	Den Norske Kyrke v. Kvitsøy sokn		
Entreprenør	-		
Feltarbeid utført	30.06 – 01.07	Ved	Niall O. Armstrong & Lars S. Sørensen
Etterarbeid utført	02.07	Ved	Lars Søgaard Sørensen

Kommune:	Kvitsøy	Gårdsnavn	Nordbø	Gnr.	16	Bnr.	1, 4, 10 & 54
----------	---------	-----------	--------	------	----	------	---------------

Befart av Arkeologisk museum / UiS	Dato:		Ved:	
------------------------------------	-------	--	------	--

Faglige konklusjoner:

Ved den arkeologiske undersøkelse ble det ikke påvist ytterligere automatisk freda kulturminner innenfor planområdet enn kirkestedet ID 84872, som vi kjente til fra før.

Forord

Kulturavdelingen ved Rogaland fylkeskommune er førsteinstans og den regionale kulturminnemyndigheten. Fylkeskommunen har, med få unntak, det formelle forvaltningsansvaret for alle kulturminner. I tillegg har fylkeskommunen ansvaret for å gjennomføre arkeologiske registreringer av automatisk freda kulturminner.

Etter å ha mottatt en plan gjør fylkeskommunen en faglig vurdering om planen kan komme i konflikt med kjente og ukjente automatisk freda kulturminner. I områder der det er potensial for konflikt, kan det bli nødvendig med en arkeologisk registrering. Med automatisk freda kulturminner menes alle kjente og ukjente kulturminner som dateres til før 1537, samiske kulturminner eldre enn 1917 og stående byggverk eldre enn 1649. Arkeologiske registreringer er hjemlet i Kulturminnelovens § 9, 1. ledd.

I denne rapporten er resultatene fra den arkeologiske registreringen presentert. Rapporten gir opplysninger om arbeidet som ble utført, hvilke typer kulturminner som ble funnet og utstrekningen av disse.

En god oversikt over mange av de vanligste kulturminnene i Norge finnes i boka «Kulturminner i Norge» av Harald Jacobsen og Jørn-R. Follum.

Innhold

1	Sammendrag	4
2	Innledning	5
2.1	Generelt om undersøkelsen	5
2.2	Annen praktisk informasjon	6
3	Metode	6
3.1	Prøvestikking	6
4	Dokumentasjon	6
4.1	Nummerering i felt og rapporten	6
4.2	Innmåling og fotografering	7
5	Planområdet	7
6	Konklusjon	9

Figurliste

Figur 1: Planområdets geografiske plassering.	5
Figur 2: Oversiktskart over planområdet med plassering av prøvestikk og registrerte kulturminner i nærheten.	7
Figur 3: Oversiktsfoto, nordlige del av planområdet, sett mot SØ.....	8
Figur 4: Oversiktsfoto av det sørlige område ved kirken, sett mot øst.	9

Tabelliste

Tabell 1: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.	6
---	---

Vedlegg

Prøvestikkliste

Fotoliste

Litteraturliste

1 Sammendrag

Ved den arkeologiske undersøkelse av planområdet ble det gravd 12 prøvestikk. Området ble gått over uten at det ble ikke gjort funn av nye, ukjente automatisk fredete kulturminner.

Innenfor planområdet er det allerede registrert et automatisk fredet kulturminne ID 84872, Kvitsøy kirkested og middelalder kirkegård.

2.2 Annen praktisk informasjon

Registreringen ble gjennomført i perioden 30.6 – 1.7. av arkeologene Niall Oma Armstrong og Lars Søgaard Sørensen, Rogaland fylkeskommune. Undesøkelsen ble foretatt i bra vær uten uforutsette problemer.

I løpet av registreringen var flere interesserte innbyggere innom og alle fikk en kort gjennomgang av prosjektet og status for arbeidet.

3 Metode

3.1 Prøvestikking

Prøvestikking er en arkeologisk metode som i hovedsak benyttes for å påvise steinalder-lokaliteter. Et prøvestikk er et ca. 50 x 50 cm stort hull som graves med spade ned til funntomt nivå. Massene blir, som hovedregel, vannsåddet i 4 mm (ved enkelte tilfeller 2 mm) nettingsådd slik at gjenstandsfunn i form av redskaper, avfall etter redskapsproduksjon, brente bein, kull osv. blir synlige i såddet. Stikket graves og dokumenteres etter stratigrafiske lag for å få god kontroll på hvilke lag som er funnførende. I enkelte tilfeller vil gravemaskin bli brukt for å fjerne jordlag som ligger over de lagene man ønsker å undersøke med prøvestikking. Dette vil spesielt være aktuelt i rasområder, områder med tykke torvavsetninger og der det er kjent at det er påført masser i nyere tid.

Avstand mellom prøvestikkene vil variere, blant annet ut fra topografiske forhold, funn og antatt potensial.

4 Dokumentasjon

4.1 Nummerering i felt og rapporten

Nummereringen av strukturerer, funn, prøver ol. følger et fast system. Under er en tabell som viser systemet.

Sjakter	Sjakt nr.	Forklaring
Maskinell	Sjakt 2.1	Sjakt områdenr. + sjaktnr.
Håndgravd	Sjakt 2.H1	Sjakt områdenr. + Hsjaktnr.

Prøvestikk	Prøvestikk nr.	Forklaring
Prøvestikk	NN 2.1	NN (initialer) områdenr. + prøvestikknr.

Foto	Foto nr.	Forklaring
AGOL/felt	NN 01	NN (initialer ark.) + løpende nr. (01-09, dertter 10, 11 osv)
Arkiv (rapport)	2024_1234 (1)	Saksnummer + (løpende nr.), for arkiv. Løpende nummer i rapporten.

Tabell 1: Tabell som viser nummereringssystem brukt i felt og rapport.

4.2 Innmåling og fotografering

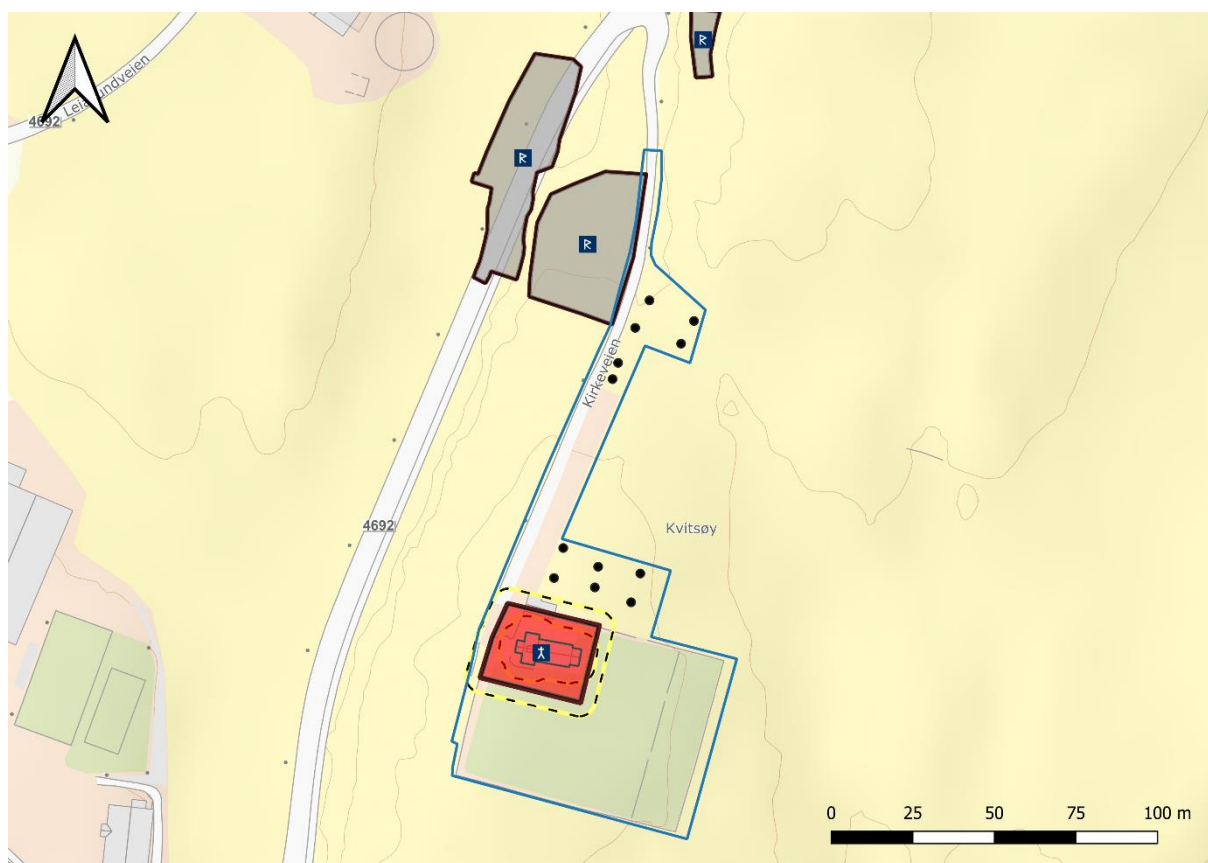
Innmålingsutstyret som brukes er en GPS CPOS RTK med en nøyaktighet på 2 cm. Der det ikke var mulig å benytte CPOS har mobiltelefon/nettbretts interne GPS blitt brukt. Denne har en nøyaktighet på ca. 3 – 8 m.

Alle bilder som er tatt på undersøkelsen er arkivert hos Rogaland fylkeskommune. En full oversikt over bilder finnes i fotolisten i slutten av rapporten.

5 Planområdet

Planområdet omfattet et samlet areal på ca. 7000 kvm. Av disse var det potensiale for ukjente automatisk fredete kulturminner på i alt ca. 1300 kvm. Området besto av beitemark og udyrket areal på en nordvendt skråning, nord for kirken på Kvitsøy.

Området ble undersøkt ved prøvestikking og det ble gravd i alt 12 prøvestikk innenfor planområdet.

Figur 2: Oversiktskart over planområdet med plassering av prøvestikk og registrerte kulturminner i nærheten.

Den nordlige delen av planområdet lå i et lavt søkk i terrenget og ble undersøkt med i alt 6 prøvestikk. En overflateregistering av området viste at det var deponert grus og masser gjennom lengre tid i området. Prøvestikkene (NA 1.1-1.3 og LSS 1.1-1.3) viste at der nordligst i området var påførte masser og løs leire til en maksimal dybde på 50 cm.

Figur 3: Oversiktsfoto, nordlige del av planområdet, sett mot SØ.

I prøvestikk LSS 1.1 ble det gjort funn av to fragmenter av flint. Disse ble funnet i en forstyrret kontekst. Uten ytterligere holdepunkter eller funn i området, ble disse ansett som løsfunn og uten tilhørighet til en lokalitet. Prøvestikk LSS 1.2 og LSS 1.3 ble satt litt høyere i terrenget og viste at det hurtig ble veldig skrint til berget i området.

Den sørlige delen av planområdet som var egnet til arkeologiske registrering besto av et areal på ca. 600 kvm, bestående av beitemark i et øst-skrående terreng, umiddelbart nord for kirken. Området ble undersøkt med i alt 6 prøvestikk (NA 1.4 – NA 1.6 og LSS 1.4 – LSS 1.6).

Figur 4: Oversiktsfoto av det sørlige område ved kirken, sett mot øst.

Prøvestikkene her viste at der var veldig skrint, mellom 20-30 cm ned til berg. Massene besto utelukkende av gresstovr og homogen, lysbrun, lett leiret sand iblandet tegl,

Ved undersøkelsen ble det ikke registrert ytterligere funn av automatisk freda eller nyere tids kulturminner.

6 Konklusjon

Ved den arkeologiske undersøkelsen av planområdet ble det ikke registrert nye, ukjente automatisk fredete kulturminner.

Innenfor planområdet er det registrert et automatisk fredet kulturminne i form av Kvitsøy kirkested og middelalder kirkegård, ID 84872.

Prøvestikkliste

Navn	Dybde (cm)	Størrelse (cm)	Beskrivelse	Dato	Signatur
NA 1.1	30	46x42	2m S for gårdsveg. 0-6 cm, torv 6-12 cm, sandig torv 12-21 cm, medium brun sandig humus 21-30 cm, medium brun sandig grus Bunner på kompakt lag av grus og skifrige steiner.	30.6.	NA
LSS 1.1	50	45x45	0-10: Torv. 10-40: Homogen lysbrunt leire med innslag av stein og grus, tegl. Virker påført og omrotet. 40-50: Homogen lysgul leire. Vann i stikket etter kort tid. 50: Berg.	30.6.	LSS
NA 1.2	45	50x48	0-15 cm, matjord 15-30 cm, medium brun humusholdig torv. 30-45 cm, grusig medium til lys brun humusholdig torv. Bunner på større pakkede steiner.	30.6.	NA
LSS 1.2	30	45x45	0-10: Gresstorv 10-30: Homogen, lysbrun leiret sand iblandet grus og litt stein. 30: Berg.	30.6.	LSS
NA 1.3	18	45x45	0-4 cm, torv 4-9 cm, mørk brun grus med mye små teglbiter (dette laget ligger delvis over laget under) 4-18 cm lys gråbrun grus, med mye små teglbiter Bunner på kompakt lag med større steiner.	30.6.	NA
LSS 1.3	20	50x50	0-5: Torv 5-20: Homogen, lysbrun leire iblandet grus og stein. 20: Berg	30.6.	LSS
NA 1.4	15	43x43	Skrappt av topplokket. 0-10 cm torv 10-15 skifrig grus. Bunner på ujevnt skifrig berg	1.7.	NA
LSS 1.4	20	50x50	0-6: Torv. 6-20: Homogen, brun lett leiret sand. 20: Berg, løst "råtten" fjell.	1.7.	LSS
NA 1.5	25	45x45	0-10 cm, torv 10-12 cm, grov grus 12-19 cm, brun humus 19-25 cm, grov grus Bunner på skifrig berg.	1.7.	NA
LSS 1.5	25	50x50	0-5: Torv. 5-25: Homogen, brun lett leiret sand	1.7.	LSS

			iblandet tegl, grus og stein. 25: Berg. "Råtten fjell"		
NA 1.6	15	44x44	0-10 cm, torv. 10-15 cm grov grus. Bunner på råttent berg.	1.7.	NA
LSS 1.6	32	50x50	0-5: Torv. 5-20: Homogen, brun lett leiret sand iblandet litt stein og tegl. 20-32: Grus og stein med masse fra laget over. 32: Berg. "Råtten fjell"	1.7.	LSS

Fotoliste

Nr.	AGOL	Motiv	Retning	Dato	Sign.
2025/24598 - 1	LSS 01	Oversiktsfoto, planområde	S	30.6.	LSS
2025/24598 - 2	LSS 02	Oversiktsfoto, planområde	N	30.6.	LSS
2025/24598 - 3	LSS 03	Oversiktsfoto, planområde	SØ	30.6.	LSS
2025/24598 - 4	LSS 04	PS LSS 1.1	V	30.6.	LSS
2025/24598 - 5	LSS 05	PS LSS 1.2	V	30.6.	LSS
2025/24598 - 6	LSS 06	PS LSS 1.3	V	30.6.	LSS
2025/24598 - 7	LSS 07	Oversiktsfoto, planområde	Ø	1.7.	LSS
2025/24598 - 8	LSS 08	PS LSS 1.4	S	1.7.	LSS
2025/24598 - 9	LSS 09	PS LSS 1.5	S	1.7.	LSS
2025/24598 - 10	LSS 10	PS LSS 1.6	S	1.7.	LSS
2025/24598 - 11	NA 01	PS NA 1.1	Ø	30.6.	NA

Litteraturliste

Jacobsen, H & Follum, J-R. 2008. *Kulturminner I Norge. Spor etter mennesker gjennom 10 000 år.* Tun Forlag.

Rogaland fylkeskommune

Postboks 130 sentrum
4001 Stavanger

Besøksadresse

Arkitekt Eckhoffs gate 1
4010 Stavanger

Telefon

51 51 66 00

E-post

firmapost@rogfk.no

www.rogfk.no

Rogaland
fylkeskommune

Lydbølger fra mangfoldige Rogaland – vårt vitale fylke.
Disse grafiske bølgene gjengir lyden av Månafossen, Gjesdal.